

Lume sulamise aeg pakub väga palju erinevaid mustreid. Pilliroole moodustunud kõlisevad jäätükid on pildistatud Saadjärve ääres

Kliimataadi suurüllatus: talv kestis ainult neli päeva

Märtsi algul teatas ilmteenistus: läinud talv oli siin kandis vähemalt poolteise sajandi kõige soojem ja sajune (kuid mitte lumine). Jäävaba oli Eesti meri, jäävaba Eesti pind.

Ain Kallis

Talvega olid hädas klimatoloogid, kes ei osanud aastaaegasid korralikult ritta seada. Astronoomilise talvega oli kõik korras, samuti kalendrilisega. Segadus ilmes nn kliimaatiliste aastaegade-ga. Neid on teatavasti õige mitu, näiteks eeltalv (tekib ajutine lumikate, algavad külmailmad), päristalv (püsiva lumega külm aeg) ja kevadtalv (lume sulamise periood).

Varem oli talve ja kevadtalve algusaegu lihtsam määrata, aga nüüd, pehmete talvede korral, on see üpris problemaatiline ja subjektiivne. Andmetöötuse huvides on siiski püütud eristada talvist aastaaega. See on talve keskosa pikim lumikatte-ga ja külmailmadega periood. Seega võiks tänava kliimaatilise talve kestuseks (kitsamas mõttes) pidada ajavahemikku 26.–29. veebruar.

Ei ole kahtlust, et kliima muutub: isegi märtsis ei jätku lund, veebruaris öitsevad lumikellukesed. Ja küm-

Soojemad talved Tartus (1865–2020)

Aasta	Keskmine t°
2019/2020	+1,9 °C
2007/2008	+0,2 °C
1924/1925	-0,3 °C
1960/1961	-0,4 °C
1988/1989	-1,0 °C
1991/1992	-1,2 °C
1974/1975	-1,2 °C

nekraadist külma kutsutakse pakaseks.

Selle talve soojanäitajaid on raske ületada: talve keskmine õhutemperatuur oli Eesti territooriumil +2,5 °C (norm on -3,3 °C). Alates 1961/1962. aasta talvest – siis hakati arvutama riigi territooriumi keskmisi ilmanäitajaid – ei ole nii sooja talve varem olnud. Eelmine erilisel soe talv oli 2007/2008 (+0,5°), kolmandale kohale jäi 1991/1992. aasta talv (-0,1°).

Läinud talv oli rekordiliselt soe ka Tartu pikas, 1865. aastast alguse saanud andmereas. Esimest korda juhtus nii, et kõigi kolme kuu keskmised temperatuurinäidud jäid positiivseks. Jaanuaris püstitati uueks soojarekordiks Tartu-Tõravere jaamas +2,6° (eelmine rekord, 0,6°, pärines 1989. aastast).

Kõige soojemaks kuuks osutus jaanuar, kui Eesti keskmine õhutemperatuur oli +3,1° (norm aastaist 1981–2010 on -3,5°). Kõige külmem oli veebruar (+1,7°, norm on -4,5°). Soe kant oli Vilsandi (4,4°), kõige jahe-dam aga Jõhvi (1,0°). Maksimaalseks õhusoojuseks mõõtsid automaatjaamad 17. veebruaril Valgas ja Võrus +10,1°, minimaalseks aga -17,5° (Jõgeva, 29. veebruar).

Talv oli seekord märg, ehkki väga lumevaene: sajusummaks arvutati **178 mm ehk 129%** keskmisest. Kõige sajusem oli tuisu- ja külma-kuu veebruar: 64 mm (norm on 35 mm), siis sadas vihmale lisaks lund ja lõrtsi. Kuivapoolne oli näärrikuu (42 mm, norm on 50 mm). Rohkem sadas Harjumaal (Tallinnas-Harkus 243 mm), vähem aga Virumaal (Kundas 120 mm). Peaaegu kogu Eesti sai mõneks päevaks valgeks alles veebruari lõpul (Kuusikul 35 cm). Hea seegi. ■

Ain Kallis (1942) on meteoroloog ja klimatoloog, Eesti keskkonnaagentuuri peaspetsialist.